

Introduser KIKA og oppgåva:

Kva meiner vi når vi seier at alle skal vere venner her på skulen? For også vi vaksne veit jo at ikkje alle passar like godt saman, og forventar ikkje at alle skal vere *nære* venner. Men når vi er her på skulen så forventar vi likevel at alle er skulevenner! Kva trur de vi meiner med det?

La bildet stå framme slik at elevane kan finne inspirasjon der medan dei kjem med tilbakemeldingar – og gå igjennom punkta med dei etter litt. Dette er målet vårt, og det denne timen handlar om.

Hugsar de KIKI? (Om de ikkje brukte KIKI i august-trygg, så bruk gjerne den økta før de bruker denne). Roboten KIKI – KI-klasseromassistent – som står på ei hylle framme i klasserommet og er utstyrt med sensorar som kan sjå og høyre, men ikkje ta opptak, for det har den ikkje lov til. Og den er også utstyrt med kunstig intelligens som tel, lagar lister og prøver å forstå alt den legg merke til, og stiller spørsmål til elevane for hjelp til å forstå riktig.

No skal vi høyre ei ny historie om KIKI, og prøve å lære oss noko om vennskap saman med den. For denne gongen har KIKI blitt nysgjerrig på vennskap!

Les for elevane: Synne som er kontaktlærer for 6B har vore veldig fornøgd med det dei har fått til i klassen etter dei samarbeidde med KIKI om psykologisk tryggleik. Ho har merka at fleire av elevane tør å rekke opp handa, og at elevane gir kvarandre meir støtte og god merksemd. Ho synest det har vore gøy å sjå korleis elevane har forandra korleis dei er mot kvarandre etter dei lærte om desse små handlingane som gjer andre trygge eller utrygge.

Men så ein dag etter skulen får ho ein telefon frå ein far som er bekymra. Han fortel om dottera si som har hatt det veldig bra på skulen og trivst godt, men i det siste så har ho verka meir nedfor og trist. Når han maste på henne litt for å forstå kvifor ho var sånn, hadde ho fortalt at ho har begynt å kjenne seg utanfor på skulen. Ingen er stygge med henne, ho blir ikkje mobba eller noko, men ho føler at dei andre ikkje likar henne lenger og at dei eigentleg ikkje vil vere saman med henne.

Synne synest dette er underleg, for ho ser jo at jenta har nokon å vere saman med heile tida. Ho er aldri aleine, og ser glad og fornøgd ut når ho er på skulen. Derfor er det freistande for Synne å seie til far at dette ikkje stemmer. Men, det er jo ikkje alt vaksne klarer å sjå. Så Synne får ein idé. Kva om KIKI kan hjelpe til litt her? KIKI kan observere alt som skjer før og etter friminutta for å finne ut korleis elevane er mot kvarandre, og sjå om nokon har grunn til å føle seg utestengd?

Før vi set KIKI i gang - snakk litt saman:

– Kva tenker de at KIKI kan legge merke til før og etter friminutt som kan fortelje litt om korleis elevane har det saman som skulevenner?

Her er det KIKA skal observere:

1. Kven søker elevane kontakt med før og etter friminutt, og korleis gjer dei det?
2. Kva skjer når ulike elevar prøver å få kontakt, spør om noko eller kjem med forslag?
3. Kva skjer når ulike elevar fortel eller seier noko til dei andre?
4. Kva skjer når nokon kjem bort til ei gruppe som allereie snakkar eller gjer noko saman?
5. Korleis bestemmer elevane kva dei skal gjere, og kven blir tatt med i planane?
6. Korleis viser elevane med ord, blick og kroppsspråk at andre får vere med og høyre til – eller ikkje?

Første observasjon

Synne fortel ikkje elevane at KIKA skal observere før og etter friminutt. Ho vil ikkje at dei skal gjere ting annleis enn dei elles ville gjort. På slutten av dagen ber ho KIKA om ein observasjonsrapport:

KIKA – Observasjonslogg 001

 Oppdrag: Vennskap

 Dato: Dag 1

 Tid: Før og etter friminutt

 Om denne loggen
Jeg har observert før og etter friminuttene i dag.
Jeg registrerer det jeg ser og hører – men tar ikke opptak og bruker ikke navn.

✓ Dette observert jeg før og etter friminuttene		! Dette observert jeg også	
 Ni ganger inviterte en elev en annen med på noe.	Elevene viste andre at de ønsket å være sammen med dem.	 Sju ganger prøvde en elev å spørre eller si noe uten å få svar.	Det kan være vanskelig å kjenne seg som en del av fellesskapet når kontaktforsøk ikke blir møtt.
 Flere elever ventet på hverandre før de gikk ut.	De viste at det var viktig at de andre ble med.	 Jeg registrerte at ulike elever kunne få veldig forskjellig respons når de fortalte eller foreslo noe.	Noen elever kan oppleve at det de sier blir viktigere for gruppa enn det andre sier.
 Seks ganger kom en elev bort til en gruppe, og de andre vendte seg mot eleven eller gjorde plass.	De gjorde det lettere for eleven å bli med i samtalen.	 Tre ganger kom en elev bort til en gruppe uten at de andre vendte seg mot eleven eller gjorde plass.	Eleven var sammen med de andre, men det kan likevel ha vært vanskelig å kjenne seg inkludert.
 Mange elever fikk blick, smil, latter eller svar når de fortalte noe.	Elevene viste interesse for det andre sa.	 To ganger stoppet en samtale eller latter da en elev kom bort.	Det kan gi en følelse av at det ble snakket om noe eleven ikke skulle være en del av.
 Fire ganger spurte elever andre hva de hadde lyst til å gjøre.	Flere fikk være med på å bestemme hva de skulle gjøre sammen.	 Når elevene skulle bestemme hva de skulle gjøre, så mange ofte mot de samme få elevene.	Noen kan få større innflytelse på hva gruppa gjør enn andre.

Dette er det jeg har observert i dag.
Hva tenker dere?

 Spørsmål jeg trenger hjelp til å forstå

- Hva betyr disse observasjonene for hvordan elevene har det sammen?
- Hvilke små ting kan ha størst betydning for vennskap og fellesskap?
- Hva kan klassen gjøre mer av – og hva bør vi trene på?

 Sammen kan vi finne ut ...
hvordan små handlinger hver dag kan gjøre at alle føler seg velkomne, sett og inkludert i klassen vår.

Gå raskt igjennom observasjonsloggen og snakk saman i grupper og i klassa:

1. Kan noko av dette forklare kvifor jenta kjenner seg utanfor og usikker blant dei andre?
2. Har KIKA tolka observasjonane riktig? Får slike små handlingar elevar til å føle seg slik?

Les vidare:

Synne ser på observasjonsloggen. «Hm» tenker ho for seg sjølv «Dette har eg jo ikkje tenkt over, men eg veit jo at eg har sett slike ting medan eg har vore opptatt med andre ting! Dette må vi jo ta tak i, men elevane mine er jo så snille og gode alle saman, så eg vil ikkje at dei skal bli lei seg av dette. Eg trur ingen av dei vil andre noko vondt. Sjølv ikkje når dei gjer slike ting som andre får vondt av!»

Neste dag samlar Synne elevane i kroken og fortel dei kva ho bad KIKA observere. Ho viser dei observasjonsloggen og seier til dei:

«Dette overraskar dykk kanskje litt? Og kanskje synest nokon det er litt ubehageleg, eller blir litt

urolege? Kanskje lurar de på kven som gjorde kva, eller om du gjorde noko av det på raudt, og plutselig kjenner på skuld eller skam, - og det gjer jo ganske vondt. Men vi skal vi ikkje prøve å finne ut kven som gjorde kva. Vi skal ikkje snakke noko om kva eller kvifor. Det eg vil snakke med dykk om er om de har lyst å vere med på eit lite prosjekt der vi prøver å øve på måtar å vere saman på der KIKA nesten ikkje

finn noko på raudt lenger - berre masse grønne ting? La oss sjå på plakaten som viser måla for korleis vi kan vere gode skulevenner igjen.»

Sjå på denne igjen og la elevane snakke med kvarandre litt: Kva kan KIKA sjå i ei klasse som har det slik?

Andre observasjonsdag

Neste dag minner Synne elevane på punkta på plakaten før dei går ut i friminutt, og seier at KIKA kjem til å lage ny rapport på slutten av dagen. Er elevane med på forsøket om å få masse på grønt og lite på raudt? Det er dei. Og så held dagen fram som vanleg.

På slutten av dagen gir KIKA beskjed om at rapporten for dagen er ferdig.

KIKA – Observasjonslogg 002

Oppdrag: Vennskap
Dato: Dag 2
Tid: Før og etter friminutt

Om denne loggen
Jeg har observert før og etter friminuttene i dag. Jeg registrerer det jeg ser og hører – men tar ikke opptak og bruker ikke navn.

ANDRE RAPPORT FERDIG

✓ Dette observert jeg før og etter friminuttene

16 ganger inviterte en elev en annen med på noe. I går registrerte jeg 9.	Flere elever fikk tydelige tegn på at noen ønsket å være sammen med dem.
Jeg registrerte bare 2 kontaktforsøk som ikke fikk svar. I går registrerte jeg 7.	Flere elever la merke til og svarte når andre prøvde å få kontakt.
9 ganger kom en elev bort til en gruppe, og noen vendte seg mot eleven, gjorde plass eller fortalte hva de snakket om.	Elevene gjorde det lettere for andre å komme inn i samtaler og aktiviteter.
Flere elever fikk blikk, smil, nikk eller svar når de fortalte eller foreslo noe. Forskjellen mellom ulike elever var mindre enn i går.	Flere fikk oppleve at det de sa og gjorde ble tatt imot av de andre.
Jeg registrerte flere ganger at elever spurte «Hva vil du?» eller «Hva skal vi gjøre?» før de bestemte seg.	Flere fikk være med og påvirke det som skulle skje.
Etter en uenighet i friminuttet snakket tre elever sammen da de kom inn. En sa unnskyld, og de fortsatte å være sammen etterpå.	Elevene prøvde å ordne opp slik at det som ble vanskelig ikke ødela fellesskapet videre.

⚠ Dette observert jeg også

To ganger prøvde en elev å få kontakt uten å få svar.	Det kan fortsatt kjønnnes vanskelig når et forsøk på kontakt ikke blir møtt.
En elev kom bort til en samtale, men de andre fortsatte å snakke uten å vende seg mot eleven eller forklare hva de snakket om.	Det er mulig å stå sammen med andre uten å kjenne seg helt med.
Før ett friminutt kom tre forslag til hva elevene kunne gjøre. De fleste så fortsatt mot den samme eleven før de bestemte seg.	Klassen har fortsatt noen vaner for hvem de følger og lytter mest til.

Jeg registrerte flere grønne og færre røde observasjoner enn i går. Det skjedde selv om det var de samme elevene i det samme klasserommet.

Hva tenker jeg?

- Mange små handlinger gjør en stor forskjell for hvordan elever opplever å høre til.
- Når flere elever svarer, inviterer og inkluderer, blir det lettere for alle å være en del av fellesskapet.
- Noen vaner sitter fortsatt igjen – det er normalt.

Spørsmål til klassen

Hva gjorde dere annerledes i dag?
Hva hjalp dere å huske på?
Hva kan dere gjøre mer av?

Les høgt frå rapporten og snakk saman:

1. Kva synest de om innsatsen til klasse 6B? Kva fekk dei til bra?
2. Viss KIKA hadde observert i vår klasse, hadde den sett både grønne og raude ting her også trur de? (Hugs å lære av KIKA – vi nemner ikkje namn eller snakkar slik at nokon forstår kven vi meiner)

Synne og 6B går igjennom rapporten og snakkar saman. Synne seier ho er veldig stolt av dei som fekk til så mykje bra på første forsøk! Ho seier at ho ikkje hadde trudd dei skulle få berre observasjonar på grønt, for ein må trene på dette over tid for at det skal sitte.

Dei snakkar saman litt og blir einige om at dei skal halde fram med å trene på dette. Dei set KIKA på

pause litt, og bestemmer seg for å trene på nokre sosiale ferdigheiter dei neste vekene, før KIKA får observere dei igjen ein dag utan at dei veit det. Dei skal trene på desse fellesskapsferdigheitene for vennskap:

1. Å sleppe andre inn
2. Å vise at andre er OK
3. Å ordne opp og gå vidare når noko blir vanskeleg

To månader seinare – tredje observasjonslogg.

Synne informerer KIKA om kva dei har trena på. For no har dei både rollespelt situasjonar, teikna og snakka saman, og dei har øvd på å gjere det i praksis. Synne og dei andre vaksne har også prøvd å følgje med og gitt ros til elevar når dei har lagt merke til at dei har brukt ferdigheitene på ein god måte. Og no, utan å informere klassa om det, så ber ho KIKA observere igjen. På slutten av dagen kjem rapporten. Klassa kvepp nesten når KIKA varslar om rapporten. Dei ser spent på KIKA, på kvarandre og på Synne. Korleis blir rapporten no? Klassa er knyst stille, og elevane held nesten pusten medan Synne hentar rapporten fram på smartboarden:

KIKA Observasjonslogg 003

Dette observerte jeg før og etter friminuttene ✓

OBS:
Jeg har endret
rød til oransje.
Jeg synes ikke
rød var riktig
farge lenger. 😊

👍 Observasjon	Hva det kan bety	⚠️ Observasjon	Hva det kan bety
Når elever kom bort til andre som allerede snakket sammen, så jeg ofte at noen snudde seg, gjorde plass eller fortalte hva de snakket om.	Det ser ut til at elevene har blitt flinkere til å slippe andre inn .	En gang stilte en elev et spørsmål uten å få svar. Eleven spurte en gang til, og da svarte en annen elev.	Selv gode vaner glipper noen ganger . Det viktige kan være hva som skjer etterpå.
Jeg registrerte nesten ingen kontaktforsøk som ikke fikk respons. Når noen spurte, fortalte eller foreslo noe, svarte som regel minst én elev.	Flere elever får tegn på at de blir sett og at det de sier blir tatt imot .	Før ett friminutt var det de samme tre elevene som fikk mest respons da gruppa bestemte hva de skulle gjøre.	Det kan fortsatt være lurt å øve på å gi flere plass og være åpen for flere.
Jeg registrerte mange vennlige blikk, smil, nikk og svar mellom elever som ikke var sammen hele tiden.	Elevene viser på små måter at andre er OK , også når de ikke er nære venner.		
Før friminuttene tok ulike elever kontakt med hverandre, og flere var sammen med andre enn dem de hadde vært sammen med tidligere på dagen.	Det ser ut til at flere er åpne for å være sammen med ulike elever .		
Når elevene laget planer, ble flere ulike forslag hørt og svart på. Jeg så også elever spørre andre hva de hadde lyst til å gjøre.	Flere får være med og påvirke det som skjer i fellesskapet.		
Etter en misforståelse sa en elev «det går bra» og de fortsatte samtalen. Etter en annen uenighet snakket to elever kort sammen før de gikk videre.	Elevene ser ut til å skille mellom småting de kan la gå, og ting de trenger å ordne opp i.		

Min vurdering:

Jeg finner fortsatt noen observasjoner i oransje. Men jeg finner mange flere handlinger som åpner fellesskapet enn handlinger som lukker det.

Jeg tror dere har øvd.

Har jeg forstått
vennskap på skolen
riktig nå?

Snakk saman:

- Kva hadde elevane fått til no?
- Korleis trur de det gjekk med jenta som følte seg utanfor?
- Trur de fleire elevar hadde fått det betre på skulen enn før?
- Skal vi også prøve å trene på nokre av desse framover?